

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: O. Kuijk, Brantwijk 76, Amstelveen

Opgericht 1 januari 1881

1963

VAN DE VOORZITTER

WEER IS HET ogenblik gekomen om een terugblik te werpen op de activiteiten in een juist beëindigd jaar en om aandacht te besteden aan hetgeen verwacht mag worden van 1963.

Wat het eerste betreft moge dankbaar worden gememoreerd, dat verschillende zaken tot tevredenheid konden worden afgewikkeld en dat andere hoopgevend voor de toekomst op stapel zijn gezet.

Het contact, tot stand gebracht met de Nederlandse Consumentenbond, heeft de gelegenheid geopend een zeer groot aantal belanghebbenden met klem van redenen duidelijk te maken waarom bepaalde geneesmiddelen en -methoden moeten worden aangemerkt als strijdig met de volksgezondheid.

Een viertal bestuursleden zag zich tot zijn spijt genoodzaakt hun functie ter beschikking te stellen, deels met het oog op de bereikte leeftijd, ten dele wegens te drukke ambtsbezigheden. De verdiensten van elk dezer in dit overzichtje nader te belichten kan achterwege blijven, daar in de kolommen van ons Maandblad uitvoerig zal worden ingegaan op wat ieder alzo voor de vereniging heeft betekend. Wel moet een algemeen woord van oprechte dank te dezer plaatse worden uitgesproken.

Wat betreft de verwachtingen voor het komende jaar moge de hoop worden geuit er in te slagen voor de opengevallen plaatsen binnen niet al te lange tijd alleszins bevoegde opvolgers aan te kunnen trekken. In dit opzicht stemt het reeds tot voldoening hierbij een eerste succes te hebben geboekt.

*Synodale studiecommissie ingesteld***HERVORMD ONDERZOEK
NAAR „GENEZERS”**

HET MODERAMEN van de generale synode van de Nederlandse Hervormde Kerk heeft een commissie ingesteld ter bestudering van het vraagstuk van de paranormale geneeswijze.

Het is de bedoeling dat deze commissie, die onder auspiciën zal werken van de Hervormde raad voor kerk en ziekenzorg, een geschrift zal samenstellen dat ter voorlichting van de gemeenten zal kunnen dienen. Het geschrift kan wellicht ook voor breder kring van nut zijn.

MOEILIJKE TAAK

ALS BESTRIJDERS van de kwakzalverij juichen wij dit belangrijke initiatief van het grote kerkgenootschap van harte toe!

objectief uitgevoerd — naar bestaan en waarde van de paranormale geneeswijze heeft immer de steun van de vereniging tegen de Kwakzalverij. Zij meent immers dat het hier om een vitale, maatschappelijke kwestie gaat:

bestaat er, naast de erkende, bona fide wetenschappelijke methode, nog een andere uitoefening van de geneeskunde, die zo verantwoord is dat zij de medemens mag worden aanbevolen?

De magnetiseurs, de kruidendokters, de iriskijkers en de saunalogen — om enkele groepen onbevoegde beoefenaars van de geneeskunst te noemen — menen van wel. Velen hunner werpen zich met ware naastenliefde en te goe-

vervolg op pag 4

In 1963 zal een zéér belangrijke kwestie officieel aan de orde komen: de „Werkgroep ter bestudering van het vraagstuk der paranormale geneeskunst” heeft haar studie over dit onderwerp klaarblijkelijk beëindigd en een rapport hierover ingediend. Verwacht mag worden, dat dit punt dus binnen afzienbare tijd ter discussie zal komen in de Tweede Kamer van de Staten-Generaal. Het betreft hier een facet, dat van fundamenteel belang is voor de toekomst van de volksgezondheid in ons land. Gezien dit feit rust op de leden van onze Volksvertegenwoordiging de zware plicht bij de discussies zowel als bij de uiteindelijke stemming slechts het belang van de volksgezondheid te laten wegen en elke politieke-, juridische- of gevoelsoverweging hieraan ondergeschikt te doen zijn. Bij

vroegere — zijdelingse — besprekingen over dit punt in 's Lands Vergaderzaal is overduidelijk gebleken, dat voor velen van de uitverkorenen een dergelijk stellingnemen wel uiterst moeilijk zal vallen.

Hun zij nadrukkelijk aanbevelen met verstand kennis te nemen van de inhoud van het hoofd-artikeltje: „BONA FIDE”, voorkomend in het nummer van december 1962 van ons Maandblad, alsmede van het artikeltje van mijn hand in het nummer van maart 1962: „PLACEBO”.

Als onderdeel van de beste wensen voor het jaar 1963 wenst de Vereniging tegen de Kwakzalverij hen allen de sterkte tot het voeren van een werkelijk wijs beleid in dezen.

A. P. N. DE GROOT

REM OP BIOSCOOPRECLAME

„Radio Veronica” is voorzichtig met aanprijzing geneesmiddelen

DE BOND VAN bioscoopreclame-exploitanten heeft zich bereid verklaard in voorkomende gevallen eerst vooraf overleg te plegen met de keuringsraad Openlijke Aanprijzing Geneesmiddelen en Geneeswijzen alvorens reclameplaatjes te laten projecteren voor een produkt dat onder de competentie van de KOAGG valt.

Dit is een belangrijk succes voor deze keuringsraad, die in nauw overleg met het Nederlandse advertentiewezen praeventief toezicht beoogt uit te oefenen op aanprijzingen van verpakte geneesmiddelen en van geneeswijzen in de pers.

Ter bestrijding van onverantwoordelijke of zelfs misleidende aanprijzing op het medisch terrein is van groot nut, dat niet alleen de reeds aangesloten organisaties van dagblad en periodiekenreclame de aangeboden advertenties voorleggen aan het oordeel van de KOAGG — waarin o.a. medici, pharmaceuten en tandheekkundigen zitting hebben — maar dat ook andere voorlichtingsmedia zich iets aan het KOAGG-stempel gelegen laten liggen.

Daarom is het verheugend dat thans ook de directie van Radio Veronica heeft toegezegd geen reclame voor verpakte geneesmiddelen uit te zenden zonder dat de KOAGG daaraan een goedkeuring heeft gehecht.

Het is niet bekend, hoe men ten dezen staat ten aanzien van verpakte geneesmiddelen, die wel tot de cosmetica (tandpasta) worden gerekend.

Over het verschijnsel van medische en farmaceutische reclame in reclamefilms heeft de KOAGG contact opgenomen met de centrale commissie voor filmkeuring.

Afgewezen advertenties

IN ZIJN JAAROVERZICHT van 1961 deelt de Keuringsraad KOAGG mee, dat reclameboodschappen werden afgewezen voor een verpakt geneesmiddel, dat als een der werkzame bestanddelen Resorcine bevatte. De KOAGG had ernstige bezwaren tegen deze stof bij ongecontroleerd gebruik.

Geneesmiddelen en behandelingsmethoden (door middel van een zwakstroomapparaat) ter bestrijding van het bedplassen dienen slechts bij artsen te worden aangeprezen. Bij deze afwijking is zeer vaak sprake van een psychische oorzaak en daarom dient

voor overigens wellicht bruikbare behandelingsmethoden slechts bij artsen propaganda te worden gemaakt, vindt het KOAGG.

Op advies van zijn deskundigen heeft de KOAGG de openlijke aanprijzing afgewezen van „aerosolen” (vernevelaars) voor de behandeling van aandoeningen der luchtwegen. De toestellen mogen slechts op voorschrift van een arts worden gebruikt, adviseert de raad.

Omdat gebruik van geneesmiddelen in de uitwendige gehoorgang uitsluitend door of op voorschrift van een arts dient plaats te vinden, heeft de raad afwijzend beschikt op een aanvraag om toestemming tot openlijke aanprijzing van een preparaat tegen oorvuil. Ook wees de raad oorre-

clame voor een middel tegen oorpijn en ooraandoeningen af.

Een aanvraag voor een advertentie van een pijnstillend waarvan een der werkzame bestanddelen de tranquillizer chloormezanon vormde werd prompt afgewezen.

NA BESTUDERING van een deskundigenrapport oordeelde de raad evenzeer negatief over het adverteren van middelen gericht tegen de z.g. klachten bij de tanddoorbraak van het melkgebijt. Dit gold in het bijzonder voor een zodanig geneesmiddel dat in de vorm van kleine kogeltjes werd geleverd. De KOAGG zag hier duidelijk een gevaar voor verslikking en verstikking van de luchtwegen door deze harde kogeltjes.

Veilig gevoel

OOK DE RECLAME voor een boek werd door de KOAGG geweerd. Oppervlakkig beschouwd betrof het hier een wetenschappelijke verhandeling over kanker en een bepaalde wijze van bestrijding daarvan. Maar in feite was het een openlijke aanprijzing bij leken van een „bestrijdingsmethode”.

Een advertentie voor een hoestmiddel dat het bestanddeel bromoform bevatte kreeg al evenmin het fiat van de KOAGG.

In overleg met de Nederlandse vereniging voor suikerzieken werd een standaardformulering vastgesteld voor die gevallen, waarin een fabrikant van een bepaald geneesmiddel wil aangeven, dat genoemde vereniging het gebruik van het betrokken geneesmiddel geschikt heeft verklaard voor gebruik door suikerzieken, maar alleen op medisch voorschrift.

Bureau Vereniging

HET BUREAU van de Vereniging tegen Kwakzalverij is gevestigd ten huize van de directeur, de heer D. H. van den Bosch, „Groot Schuttershoef”, Arnhemseweg 10, Leusden post Amersfoort.

Aan dit bureau zijn alle inlichtingen omtrent de vereniging en de kwakzalverijbestrijding verkrijgbaar.

Directeur Van den Bosch is gaarne bereid verzoeken tot het houden van lezingen over de kwakzalverij te behandelen.

GELD, geld, geld

GELD IS NODIG voor de kwakzalverijbestrijding. Geld voor het maandblad. Geld voor de knipseldienst. Geld voor een archief, voor correspondentie, voor het opsporen van gevallen van kwakzalverij, voor vergaderingen met autoriteiten

Het geld dat u betaalt voor het lidmaatschap van onze vereniging wordt goed besteed. Wilt U de contributie storten op de gironummers 32237 en K 1672 (van de Amsterdamse gemeentegiro) ten name van de Penningmeester van de Vereniging tegen de kwakzalverij?

De contributie bedraagt f 7,50 per jaar.

Studenten, verpleegsters, kraamverzorgsters, arts-, tandarts- en apothekersassistenten betalen f 2,50 per jaar.

„Dit proza zal menige goedgelovige stakker het leven kosten”

Nogmaals: DE KRUIDENDOKTER

VELE LEDEN van onze vereniging deden ons de folders toekomen, die in vele plaatsen van ons land worden verspreid door het Nederlands Instituut voor Phyto-Therapeutisch Onderzoek”, Levithorna uit Apeldoorn.

Wij hebben in het november-nummer van dit orgaan reeds gewezen op de grote gevaren die verbonden zijn aan het opvolgen van deze aanprijzing van kwakzalvermiddeltjes.

Half december wijdde ook Dagboekenier van Het Parool zijn rubriek grotendeels aan dit schandelijke pamflet. Wij zijn hem dankbaar voor dit kernachtig betoog, dat naar wij hopen in brede kring een tegengif vormt op de levensgevaarlijke aanwijzingen van de Apeldoornse wonderdokter.

Wij laten Dagboekeniers krachtig pleidooi-voor-het-leven hieronder in extenso volgen:

DE KWAKZALVER „HIJ KNOEIT MAAR RAAK” zegt Dagboekenier

APELDOORN blijkt nog steeds het Mekka van de kwakzalverij te zijn. Ditmaal heet het „Nederlands Instituut voor Phyto-Therapeutisch Onderzoek”, Levithorna, Apeldoorn, „natuurgeneeskundige sedert 1926”.

Ja ja.

Dit „instituut” met zijn nonsens-naam, die is bedacht om de kleine burgerman te strikken, verspreidt thans in Amsterdam een proza, dat ongetwijfeld menige goedgelovige stakker in deze stad het leven zal kosten.

Citeren uit dit brutale stuk markt-schreeuwarij is schier onbegonnen werk, zóveel gevaarlijke onzin staat er in.

Toch enkele voorbeelden:

„No. 3. Blaas. Prijs f 11.50. Pijn bij het urineren. Blaasontsteking. Schrijnen. Moeilijk urineren.”

Iedere arts weet, dat iemand met deze verschijnselen tal van ziekten kan hebben, waaronder ook zeer ernstige. Maar onze „natuurgeneeskundige” bekommert zich daar niet om. Die stuurt eerst zijn gedrukte leugens, vervolgens zijn kruiden — en ten slotte vangt hij zijn f 11.50. Of de stumper die dat bedrag van zijn bekrompen inkomen afzonderde, ondertussen te laat naar de dokter gaat en daardoor overlijdt, zal de „natuurgeneeskundige” een zorg zijn.

Hij knoeit maar raak. Aan „chronische verstopping” (kan eveneens een

symptoom zijn van een zeer ernstige ziekte; „hoge bloeddruk”, „lever” (hier wordt maar eventjes of het niks is vermeld: „leverzwellung”, en vervolgens ook nog... „leververstopping, lever-verschrompeling”), „nieren” — en natuurlijk ontbreken de attesten van leken niet, die eerst bij zichzelf hebben vastgesteld welke kwaal zij hebben en vervolgens bij zichzelf hebben geconstateerd, dat die kwaal door de kruiden is genezen!

„Als regel is een kuur van ongeveer 3 maanden voldoende. Bij verouderde gevallen kan het wel langer duren, soms wel 5 à 6 maanden...”

Strafregister

HET IS BEPAALD niet voor het eerst, dat uit Apeldoorn dergelijke geluiden komen.

Op 1 en 11 februari 1954 stelde ik al de heer L. uit die stad aan de kaak, die zichzelf toen adverteerde met „25 jaar Natuurgeneeskunde”. Hij had het toen over „Natuurgeneeskunde met Complex-Homoeopatische middelen.”

Op 30 september 1955 berichtte onze krant, dat de Apeldoornse 52-jarige „kruidendokter” H. K. L. door de kantonrechter in Apeldoorn tot een maand hechtenis was veroordeeld (eis twee maanden), omdat hij zich niet voor het eerst aan onbevoegde uitoefening der geneeskunde had schuldig gemaakt. Zijn patiënte, die huidkanker had, was overleden. Dit zou waarschijnlijk niet

zijn gebeurd, indien zij tijdig hulp van een arts zou hebben ingeroepen...

OP 13 JANUARI 1956 kwam ik in het Dagboek op deze zaak terug. De heer H. K. L. was toen in hoger beroep gegaan bij de rechtbank in Zutphen, die hem, nadat was gebleken, dat zijn jaarinkomen f 134.000 was, f 1000 boete toebedeelde.

OP 11 JUNI 1956 berichtte ik over de heer L., dat een lezeres hem een flesje schoon water had gezonden, dat zij met thee de kleur van urine had gegeven. Prompt zond de man haar „voor haar geval genezende medicijnen”.

OP 24 APRIL 1958 verscheen de Apeldoornse kwakzalver H. K. L. wéér eens in onze nieuwskolommen. Wegens het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunde luidde de eis twee maanden hechtenis, waarvan een maand voorwaardelijk, proeftijd twee jaar, en f 13.000 boete subs. dertienmaal veertien dagen hechtenis. Hij kreeg vijftienmaal een week voorwaardelijk (voor vijftien overtredingen) met een proeftijd van twee jaar en f 7500 boete subs. hechtenisstraffen.

Tallose malen waarschuwde het Dagboek verder tegen kwakzalvers, o.a. ook tegen het gezelschap met het

vervolg op pag 4

REDACTIE:

Medisch redacteur:

dr. J. H. Ligterink, arts en apotheker, Amsterdam

Pharm. redacteur:

J. E. Buiten, apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid te Zwolle

HERVORMD ONDERZOEK

VERVOLG VAN PAG. 1

der trouw op de geneeskunst. Toch menen wij, dat hun „patiënten” in werkelijkheid hun „slachtoffers” zijn. Wij hebben in deze kolommen herhaaldelijk betoogd dat „patiënten” van onbevoegde genezers dikwijls te laat bij een bevoegde arts terecht komen, zodat een genezingsproces, dat aanvankelijk niet langdurig of ingrijpend had behoeven te zijn, aanmerkelijk wordt verzwaard. Helaas zijn er ook gevallen dat behandeling door een onbevoegde genezer de gunstige periode voor herstel geheel voorbij heeft doen gaan . . .

Zelfs de goedbedoelde onbevoegde uitoefening is hoogst schadelijk voor de volksgezondheid. De commissie van de Ned. Hervormde kerk staat voor een grote verantwoordelijkheid.

DAARNAAST ZULLEN de gewetenloze kwakzalvers, de lieden die uit louter geldzucht de zieke medemens exploiteren, stellig misbruik maken van elk woord, dat maar ten voordele van de paranormale geneeskunst in het Hervormde rapport gepubliceerd zal worden. Ook op dit punt dient de commissie te worden gewaarschuwd.

De commissie wacht een moeilijke taak. In Hervormde kring leven felle voorstanders van paranormale geneeskunde. Anderen raakten in verwarring door het optreden van gebedsgenezers. Het is begrijpelijk dat juist christenen — wier Heiland tijdens zijn verblijf op aarde velen op wonderbaarlijke wijze genas en zelfs tot leven bracht — levendig belang stellen in de mogelijkheid van het bestaan van bovennatuurlijke geneeskunde.

In Hervormde kring zijn ook theologen en medici, die zich in woord en geschrift met kracht distantiëren van elke vorm van geneeskunde, die niet stoelt op kennis, ervaring en ethiek van de medicus.

Hoe de commissie deze sterk uiteenlopende meningen aan het woord wil

laten, en hoe zij daaruit een beleidslijn voor de Hervormde gemeenten moet samenstellen lijkt ons een opdracht die haar niet valt te benijden.

Wij wensen de commissie van „Kerk en Ziekenzorg” veel succes toe bij haar belangwekkende taak.

AANBOD

WIJ BIEDEN HAAR de ons ten dienste staande gegevens en ervaring

over dit gebied volledig aan. Mocht de commissie — met ons — van mening zijn dat de stem van de bestrijders der kwakzalverij niet ongehoord mag blijven bij de totstandkoming van een wetenschappelijk verantwoord rapport over bovennatuurlijke geneeskunde, dan zijn wij uiteraard bereid die stem te laten weerklinken.

Het zou van groot belang zijn als de grote Nederlandse kerk zich ondubbelzinnig uitsprak over een kwestie waarbij zowel ziel als lichaam zo nauw zijn betrokken.

Dagboekenier over:

VERVOLG VAN PAG. 3

DE KRUIDENDOKTER

fraaie etiket „Ned. Werkgroep van Paranormale Genezers” met zijn schijn controles en schijnbevoegdheden.

OP 2 OKTOBER 1952 drong in ons blad mr. Ed. Emmering al aan op strengere straffen. Op 23 januari 1956 was het de Amsterdamse hoogleraar in keel-, neus- en oorheelkunde prof. dr. L. W. B. Jongkees, die bij het 75-jarig bestaan van de Ver. tegen de Kwakzalverij o.a. dit zei:

„Naar ik vurig hoop zal de Nederlandse rechter (ook) in de bestrijding van de kwakzalverij zijn redelijk denken terugvinden en zijn goede historische naam terugwinnen. De heksenprocessen hebben voor velen tot een droeve dood geleid. De kwakzalversprocessen van de laatste tijd leiden door de grote clementie, die erbij betracht wordt waarschijnlijk voor nog veel meer mensen tot een vroeg einde.”

Hij eindigde zijn toespraak aldus:

„Daarom durf ik (ook) zonder terughouding te zeggen, dat een zogenaamd

paranormaal begaafde, die zich bezig houdt met de genezing van patiënten zonder zich de vereiste kennis der geneeskunde eigen te hebben gemaakt, hoezeer hij ook meent te goeder trouw te zijn, een charlatan en een oplichter is.”

De fraaiste ontzenuwing van de z.g. paranormaal begaafde genezers leverde de man, die informeerde bij een patiënt van zo'n kwakzalver: „Zoudt u in een vliegtuig durven stappen, dat wordt bestuurd door een schoenmaker, die van zichzelf verklaart, dat hij een paranormaal begaafde piloot is?”

OVER DE IDENTITEIT van de Apeldoornse kwakzalver, die nú weer onbevoegd en zonder enig onderzoek van waarde kruiden stuurt aan in vele gevallen stellig zeer ernstig zieke mensen, die door hun misplaatst vertrouwen in deze figuur een vrijwel zekere dood tegemoet gaan, moge de Apeldoornse justitie zich het hoofd breken. De man vermeldt als adres Arnhemseweg 48 in Apeldoorn.

Bestuur van de Vereniging tegen Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, Arts te Hilversum, Voorzitter; E. Mijnaerends, Tandarts te Amsterdam, Vicevoorzitter; Mevr. A. Burbach-van der Woord, Prins Frederik Hendriklaan 60, Naarden, Secretaris; L. Brest te Amsterdam, Penningmeester; Mr. J. E. Goudsmit Kantonrechter te Haarlem; Dr. H. H. Scholten, Dierenarts, Veterinair Inspecteur van de Volksgezondheid te Haarlem; H. Dijkstra, Oud-Commiss. van Politie te Amsterdam; Mr. J. D. van den Berg, Rechter te Arnhem; Mr. G. C. M. van Nijnatten te Voorburg, Referendaris bij het Ministerie van Justitie; Dr. J. H. Ligterink, Arts en Apotheker te Amsterdam en J. E. Buiters, Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid te Zwolle.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 7,50, voor studenten, verpleegsters, arts-, tandarts- en apothekers-assistenten en kraamverzorgsters f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonné's: Mevr. Burbach-v. d. Woord, Prins Frederik Hendriklaan 60, Naarden. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, A'dam-Z. Postgiro van de Ver. 32237 te Amsterdam - Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA N.V.
Amsterdam

Abonnement per jaar franco per post bij vooruitbetaling f 7,50, voor studenten, verpleegsters, arts-, tandarts- en apothekers-assistenten en kraamverzorgsters f 2,50

Administratie Maandblad:

Mevr. A. Burbach-v. d. Woord, Prins Frederik Hendriklaan 60, Naarden, tel. 02959 — 19114.